

2025-03-06

Utbildningsdepartementet

RIOs remissvar på betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81)

Rörelsefolkhögskolornas intresseorganisation (RIO) inkommer härmed med yttrande över betänkandet Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning (SOU 2024:81).

RIO är en ideell förening för Sveriges 113 folkrörelse-, organisations-, stiftelse- och föreningsdrivna folkhögskolor.

Inledande kommentarer

RIO välkomnar en utredning som belyser och problematiserar lärarutbildningar samt analyserar effekter av höjda antagningskrav.

Av direktivet framgår att söktrycket är lågt, att många hoppar av studierna, att examinationsgraden är låg och att det råder brist på undervisande personal. Vidare ska utredaren analysera vilka effekter höjda antagningskrav kan få för utbildning inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen.

Folkhögskolläraryrket, som sedan 1970 funnits vid Linköpings universitet, och den examen som där ges omfattas inte av direktivet. Folkhögskolan lyser således med sin frånvaro. Inte heller jämförs lärarutbildningar som anges i direktivet med folkhögskolläraryrket men utredningen ska analysera och dra nytta av erfarenheter från lärarutbildningar i andra länder. RIO menar att utredningen skulle getts i uppdrag att även jämföra, analysera och dra nytta av erfarenheter från folkhögskolläraryrket.

RIOs synpunkter

Utredningen lyfter i betänkandet sökande med omdöme från folkhögskola som sökande till lärarutbildningar samt nämner folkhögskolan vid beskrivning av lärarutbildning i Danmark och Norge.

RIO välkomnar att utredningen, trots att folkhögskolan och folkhögskolläraryrket inte omfattas av direktivet, lyfter utbildningsformen om än i mycket begränsad omfattning.

Utredningens bedömning är att förslag om skärpta behörighetskrav kommer att leda till färre antagna och examinerade men samtidigt ha en positiv påverkan på kvarvaron under utbildningen och examensfrekvensen. En ökad kvarvaro inom utbildningen förväntas leda till en mer kvalitativ undervisning och en positiv påverkan på studiemiljön. Arbetsgivarföreträdare berörs när tillgången på behöriga och legitimerade lärare minskar. Organisationernas medlemmar kan behöva information om nya bestämmelser och förutsättningar för verksamheten samt stöd med rekrytering och kompetensförsörjning.

RIO som organisation företräder folkhögskolor som arbetsgivare och berörs därmed av utredningens förslag. På allmän kurs har ca 53 procent av lärarna annan lärarexamen än examen från folkhögskolläraryrket och på särskild kurs är motsvarande andel ca 34 procent.

Avslutande kommentarer

Mot bakgrund av utredningens beskrivning av lärarutbildningar; lågt söktryck, många avhopp, låg examinationsgrad och brist på undervisande personal, är liknande uppgifter från folkhögskolläraryrket intressanta.

Linköpings universitet uppskattar att antalet registrerade studenter på folkhögskolläraryrket varierade från 10 till 56 under åren 2019-2023. Under samma period utfärdade Linköpings universitet 230 examensbevis. Alla lärare på folkhögskolläraryrket är behöriga.

I grundskolan är ca 70 procent av lärarna behöriga, vilket är problematiskt enligt Skolverket. Inom gymnasieskolan är motsvarande andel drygt 80 procent. I grund- och gymnasiesärskolan är endast ca 12 respektive 17 procent av lärarna behöriga.

På folkhögskolans allmänna kurs har ca 75 procent en folkhögskolläraryrketexamen eller annan lärarexamen. På särskild kurs är motsvarande andel ca 44 procent.

Utredningen konstaterar också att lärarutbildningarna utbildar lärare som har en god teoretisk grund men som brister i förberedelse för det som lärare möter i det dagliga arbetet.

Uppgifterna från folkhögskolläraryrket och folkhögskolan samt den konstaterade bristen med lärarutbildningarna visar att utredningen skulle getts i uppdrag att jämföra, analysera och dra nytta av erfarenheter från såväl folkhögskolan som utbildningsform som folkhögskolläraryrket. Eller att utredningen gjort så på eget initiativ.

Anna Ekström

Ordförande

Olle Westberg

Generalsekreterare